

ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ АВТОМОБІЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ

К.А. Пєєва, студент, К.П. Феденко студент, І.О. Кузєв, старший викладач
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Кінець ХХ та початок ХХІ століття характеризуються розвитком інтеграційних процесів і їх глобалізацією, які сприяють розвитку економічних відносин між державами. Важливу роль в цьому процесі виконує транспорт, зокрема, автомобільний, який є найбільш мобільним і дає змогу надавати послугу від «дверей до дверей». Автомобільний транспорт України здійснює значну частину перевезень на внутрішньому ринку та у міжнародному сполученні. Правовою основою цих перевезень вантажів є законодавство України та міжнародні конвенції і угоди в галузі автомобільних перевезень.

Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 р. відносить надання послуг з перевезення вантажів автомобільним транспортом до видів господарської діяльності, яка підлягає ліцензуванню. Ліцензування здійснюється на підставі нормативних документів прийнятих у відповідності до вимог Закону «Про автомобільний транспорт» (редакція від 24.09.2008р.) Цим нормативним документом встановлено, що до надання послуг з міжнародних перевезень вантажів допускаються резиденти України, які мають досвід роботи на внутрішніх перевезеннях на договірних умовах не менше ніж три роки.

Він також встановлює перелік документів, які повинен мати перевізник-резидент при здійсненні міжнародного перевезення та перевізник-нерезидент, що здійснює перевезення в Україну. Визначений орган, Служба міжнародних автомобільних перевезень, на який покладені контрольні функції за здійсненням міжнародних перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом. Функціями контролю є дотримання перевізником вимог міжнародних договорів, контроль технічного, санітарного та екологічного стану ТЗ, перевірка вагових і габаритних параметрів, контроль та оформлення дозвільних документів, облік ТЗ які здійснюють міжнародні перевезення та перевірка транспортної документації. Цей закон визначає вимоги до фахівців, які займаються організацією міжнародних перевезень та затверджує документ, яким підтверджується їхня професійна кваліфікація.

У відповідності до вимог цього закону до міжнародних перевезень вантажів чи пасажирів допускаються резиденти України, які склали обов'язковий письмовий іспит на професійну придатність Закон «Про транзит вантажів» від 20.11.2003 р. визначає організаційні засади та здійснення транзиту вантажу різними видами транспорту, в тому числі і автомобільним. Він не поширюється на транзит пошти, багажу, зброї небезпечних і шкідливих відходів, продукції подвійного призначення, експорт та імпорт товарів. Стаття 6 цього закону визначає перелік документів, які супроводжують вантаж, залежно від виду транспорту. У разі транзиту вантажів автомобільним транспортом до митних органів подається вантажна митна декларація або книжки міжнародного вантажосупровідного документу.

При перетині державного кордону України стягується єдиний збір з ТЗ вітчизняних та іноземних власників згідно Закону «Про єдиний збір, який сплачується у пунктах пропуску через державний кордон України» від 12.07.2001 р. Ставки єдиного збору встановлюються ст. 5 цього закону і залежать від місткості або

загальної маси ТЗ з вантажем з розрахунку проїзду автомобільними дорогами за кожний кілометр проїзду.

Конвенція CMR не регулює перевірку навантаження та розміщення вантажу в АТЗ. Не дивлячись на це, згідно з іншими нормативними документами, які регулюють правила перевезення вантажів, перевізник повинен перевірити навантаження та розміщення вантажу належним чином. Під час перевезення вантажу перевізник повинен дотримуватися положень, вказаних в накладній. Невиконання договору перевезення може привести до відповідальності перевізника перед відправником і одержувачем вантажу.

Якщо певні обставини перешкоджають доставці вантажу до пункту призначення, перевізник зобов'язаний звернутись до відправника або одержувача за інструкціями щодо наступних дій. В Конвенції не згадується про форму інструкцій, але на наш погляд вони повинні мати письмову форму. Отримані таким чином інструкції є обов'язковими для виконання перевізником. У цьому випадку він має право на відшкодування витрат, викликаних запитом про надання інструкцій чи витратами на їх виконання. У будь-якому разі перевізник зобов'язаний негайно вжити заходів для збереження вантажу, якщо подальше перевезення є неможливим, особливо, якщо це небезпечний вантаж.

Положення конвенції мають відношення як до звичайних перевезень, так і до перевезень небезпечних вантажів, чим встановлюють певні права та обов'язки відправника вантажу. Якщо відправник передає перевізнику небезпечні вантажі, він повідомляє його про точний характер небезпеки, і зазначає, у разі потреби, заходи безпеки, яких необхідно вжити. Якщо цю інформацію не внесено до вантажної накладної, а перевізник знав про характер небезпеки, яку несе перевезення зазначених вантажів, відповідальність лежить на відправнику або одержувачу. Внаслідок цього небезпечні вантажі, про характер яких перевізник не був обізнаний за умов, зазначених вище, можуть бути в будь-який момент і в будь-якому місці вивантажені, знищені чи знешкоджені перевізником без компенсації, більш того, відправник несе відповідальність за всі витрати, шкоду і збитки, спричинені передачею цих вантажів для перевезення чи їхнім перевезенням.

Література.

1. В.Г. Загорянський, Т.В. Гайкова, В.Л. Хорольський, І.О. Кузев. Моделювання складу збирально-транспортного комплексу для врожаю зернових як системи масового обслуговування. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2019. В.2. С. 146-151.

2. Мороз М.М., Солонець А.В., Кузев І.О. Використання на автомобільному транспорті супутникових технологій навігації та зв'язку. *IV Міжнародна науково-практична конференція. Підвищення надійності і ефективності машин, процесів і систем*. Кропивницький. 2022. С.26-29.

3. M.Moroz, K. Korol, S. Korol, O. Moroz, I. Kuziev, O. Vasylkovskyi. The method for stabilizing the electrical power of a vehicle diesel generator plant. *IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems*. Kremenchuk. 2021. P.1-4.

4. Я. Приходько, І. Кузев. Логістичний підхід організації перевезень транспортом загального користування. *VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції: ІННОВАЦІЇ: теорія і практика*. 2023. С.59-61.

5. К. Феденко, К. Песва, І. Кузев. Інформаційні системи і телекомунікаційні технології. *VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції: ІННОВАЦІЇ: теорія і практика*. 2023. С. 46-48.

6. І.О. Кузєв, А.О. Уманська, А.О. Кострецов. Особливості митного оформлення митних процедур. *Збірник наукових праць «Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки»*. Вип. 7(38) С.252-258 DOI: [https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7\(38\).1.252-258](https://doi.org/10.32515/2664-262X.2023.7(38).1.252-258).

7. Науменко В. П. *Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні* / В. П. Науменко, П. В. Пашко, В. А. Руссков. – Київ:Знання, 2004 р. – 403 с.

8. Дмитренко О. О. Система міжнародних дорожніх перевезень: поняття та засади функціонування. *System of transports international routiers: concept and principles of functioning* // Порівняльно-аналітичне право / О. О. Дмитренко. – 2013. – №. 4. – С. 75–78.

9. Музильов Д.О., Павленко О.В. Модель функціонування системи доставки насіння зернових культур у контейнерах з США до України. *Комунальне господарство міст*. 2022, № 171 (4), 179-184.

10. Луць В. В. *Контракти у підприємницькій діяльності : навч. посібник*. – 2-е вид., стер. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 560 с.

11. Калініченко О. П., Павленко О. В., Нефьодов В. М. Оптимізація рішення задач оперативного планування вантажних перевезень на автомобільному транспорті. *Комунальне господарство міст*. 2018. № 142. С. 108–113.

12. Galkin A. *Distribution Channels Management in Different Regions* // *Management*. – 2015. – Т. 1. – №. 2. – С. 92–96.

13. Dolia V. Several logistics chains transportation services approach by single transport company / V. Dolia, Y. Kush, A. Galkin // *Journal L'Association 1901 SEPIKE*. – 2014. – Т. 4. – С. 86–90.